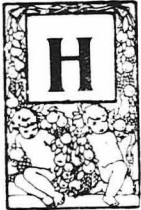

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Η ΑΙΜΟΣΤΑΓΓΗΣ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ ΤΩΝ ΣΤΟΥΑΡΤ

Ο μεθέρης αδελφός του βασιλέως της Σκωτίας. Πώς θέλησε να ξεκάνη τα άνηψια του. Τα φρικώδη μαρτύρια του άτυχους βασιλεσπιδούς Ρότζαιη. Η κατεβυσία δυο φτωχών γυναικών. Πώς ο Ρότζαιη έφαγε τις σαρκες του για να κατευνάξη την πείνα του. Η εκδίχσις του Ίακώβου. Ένας μεγάλος βασιλεύς. Ο σκληρός άρχων που πετάλωσε μια φτωχή γυναίκα. Πώς τον έτιμωρησε ο βασιλεύς, κτλ. κτλ.

Η ιστορία μιας από τις πρώτες δυναστείες της Αγγλίας, τον περιήμιον Στουάρτ, δεν είναι τίποτα άλλο παρά μια αδιάκοχη σειρά τραυματικών μηχανοραφιών, συγκρούσεων, πολέμων και άλλων αιματηρών γεγονότων. Η περίοδος αυτή της Αγγλικής ιστορίας περιέχει τόσα σημαντικα δράματα και τόσες φριχαστικές τραγωδίες, ώστε να αποτελέσει ένα από τα πιο ένδιαφέροντα αναγνώσιμα. Γι' αυτό θα διαγρηθώ σήμερα στους άναγνώστας μιας τή πιο άγνωστης απ' αυτά τή γεγονότα, σύμφωνα με τις άηγήσιμες πηλών χρονολογήσεων και ιστορίας.

Βασίζομαστε στις άποψεις του 15ου αιώνα, στην εποχή δηλαδή που γεννήθηκε ο Ίακώβος Α', ο ιδρυτής της ιστορικής αυτής βασιλικής οικογενείας.

Ο πατέρας του Ίακώβου, ο βασιλεύς της Σκωτίας, Ροβέρτος, είχε τόσο άδύνατο χαρακτήρα, ώστε είχε καταφέρει να χάσει τή ζώνη του αδελφού του Άλμπαν, Ο Άλμπαν αυτός, ένας έξοχιστα φιλόδοξος και μαχητικός άνδρας, είχε συλλάβει ένα τραγικό σχέδιο: Να εξουσιοτομή τους γιούς του Ροβέρτου, τον Ίακώβο και τον αδελφό του Ρότζαιη, και να καταλάβει αυτός τή θρόνο, έπειτα από τή θάνατο του αδελφού του Ροβέρτου.

Ο πρώτος λοιπόν, τον οποίο άπελάσισε να εξουσιοτομή ο Άλμπαν, ήταν ο Ρότζαιη, ο μεγαλύτερος απ' τους δυο αδελφούς, ένας καλοκάγαθος νέος, ο οποίος από μικρός άρχισε τή μελέτη και είχε κοντά του τους καλύτερους δασκάλους. Ο μικρός αυτός φιλοσοφός, που κομματά φρονά μελετούσε πλάι στο δασκάλου, πήδη απ' τή άγκυρή βιβλία του, κάθε άλλο παρά για τή ζητήματα του βασιλείου ένδιαφερόταν όταν μεγάλωσε. Μά ο καλοσύνας Άλμπαν έννοοσε να τον ξεκάνη και κατορθώσε να παύσει να πειθί τον βασιλέα Ροβέρτο, ότι ο γιός του σχεδίαζε μια συνωμοσία έναντίον του. Τού άπέσπασε έτσι τή διαταγή να συλληφθή ο Ρότζαιη.

Τήν ώρα λοιπόν που ο άτυχος πρίγκιπ γράφε από ένα κληνή, οι άδελφοί του Άλμπαν τον έπασαν και τον έριξαν σε μια βρύση και άπαισα ειχατή, τήν όποια δεν έφοτιζε παρά ένας φτωχίτης μονάχα.

Μά δεν έφτανε αυτό στο μοχθηρό Άλμπαν, και έπειτα από τρεις μέρες διατάξε να κόψουν τή τροχή του άτυχού βασιλοπάτου, για να πεθάνη μια ώρα άρζιτερα, από πείνα!

Στήν άρχή ο Ρότζαιη νόμοσε πως είχαν ξεκάνει να τού φέρον να φάει και πείνησε μια μέρα με 10000. Τή δεύτερη μέρα άρχισε να φωνάζη, μια τήν τρίτη ή δυναμίες του τόν ένκατέλειπαν. Έφαγε τις φωνές και βογγούσε μονάχα. Όταν όμως ήρθε ή νύχτα, ο Ρότζαιη νόμοσε πως άκουσε έναν γυότο πρής τού μέρους του φεγγατί. Συγκέντρωσε τότε όλες τις δυνάμεις του και σήθηκε ως εκεί. Και πράγματι, δεν είχε γελαστί: Μια φτωχή γυναίκα είχε άκουσει τή βογγητά του, τόν λυπήθηκε, χωρίς να ξέρη ποιος ήταν, και πλησίσε τή νύχτα τού φεγγατί για να τόν φώτιση καθώς ήταν και τή ζήποσε.

Ο Ρότζαιη τής άπάντησε, ότι ήταν ο γιός του βασιλέως και ότι πέθανε απ' τήν πείνα. Η καλή γυναίκα έτρεξε τότε στο κάλυβή της, που ήταν εκεί κοντά, πήρε ένα μικρό φουμάκι, τού μόνο που μπορούσε να τού δώσει με τή φτωχία της, και τού τού πέρασε άνάμεσα απ' τή κάγγελο. Τού ίδιου έπανελάβε και τις τρεις άλλες νύχτες. Έτσι ο άτυχος πρίγκιπ μπορούσε να συγκρατείται πούλιχτιστον στη ζωή.

Μά στο τέλος, οι φούλαες είδαν τή γυναίκα και τήν έπασαν. Και τού μικρό φουμάκι έλιπε κ' αυτό. Από άλλες μέρες πέρασαν κ' ο Ρότζαιη πάλευε με τήν πείνα και με τόν θάνατο, όταν έφτανα, μια νύχτα, άκουσε και πάλι έναν έλαφο κωότο στην φεγγίτη. Η καλή γυναίκα είχε είδοσήσει, προτού τήν κάλυβη, μια φιλανάδα της, ή οποία

και έτρεξε να βοηθήση τού φουλακισμένο βασιλοπάτου. Μά αυτή ήταν τόσο φτωχή, ώστε δεν είχε ούτε τού μικρό φουμάκι να τού δώσει για να κόψη τήν πείνα του. Έπειδή όμως τήν εποχή εκείνη βίζανε τού μοσρό της, κατορθώσε να πάη στο Ρότζαιη ένα μικροκάλα, μέσα στο οποίο είχε στραγγίσει τού μισό από τού γάλα τού στήθους της!

Ο πρίγκιπ έβρεσε έτσι άλλες έξη μέρες. Μά τήν έβδομη, βραδυά, ή καλή γυναίκα δεν έπηρε. Οι φούλαες τήν είχαν αντίληφει και τήν είχαν πάσει κ' αυτήν. Τού ζάκον ο Ρότζαιη τήν πείνησε πέντε βλό-έλληρες μέρες. Τέλος, τήν έζη μέρα, οι φούλαες, οι όποιοι δεν άκουαν πλάι απ'έξω ούτε φωνές, ούτε βογγητά, μπήκαν μέσα στην ειχατή του.

Ένα φριχαστικό θέματα παρουσιάστηκε τότε ειχατός στα μάτια τους: Ο Ρότζαιη ήταν ξεπλωμένος κάτω, νεκρός. Μά ή σάρκες έλειπαν από τού ένα μαρτύριο του. Τς είχε καταφαεί ο ίδιος, πριν πεθάνη, για να μετριάση τήν πείνα που τόν βασάνιζε...

Έτσι ο άπαισιος Άλμπαν ξεκιέτρωσε τον πρώτο απ' τους διαδόχους τού θρόνου. Έμεινε ο δεύτερος, μά μ' αυτόν δεν μπορούσε να κάνει τού ίδιο. Ο νεαρός Ίακώβος κατάλαβε καλά τήν τήν πείνημεν, άν έξασολούσινος να μνηί στο βασίλειο τού πατέρα του, και έφυγε. Άρκετά χρόνια περιελάληθηκε δεξιά κ' άριστερά, προσπαθώντας να πειθί διαφόρους άρχοντες για να τόν βοηθήσουν.

Ο βασιλεύς Ροβέρτος είχε πεθάνει στο μεταξύ, και ο Άλμπαν είχε καταλάβει αυτός τή θρόνο. Δεν μπορούσε όμως να τόν χωρή για πολύ, γιατί στο τέλος ο Ίακώβος μάζεψε σιγά και με τή βοήθεια πολλών ενγενών, κατέκτησε τού βασίλειο τού πατέρα του και έπασε αμάρτυρο τόν ίδιο τόν Άλμπαν, τον όποιον και άπεκατέλεισε.

Έτσι ο Ίακώβος έγινε βασιλεύς και ίδρισε τή μεγάλη δυναστεία των Στουάρτ.

Ο Ίακώβος Α' ένε ένας από τους μεγαλύτερους βασιλείς που κυβέρησαν ποτέ τήν Αγγλία. Ανεξήγησε νικηφόρους πολέμους, προσπάτισε τού έμπορο και τή γράμματα και άγαπούσε πολύ τού λαό του. Και έπειδή άγαπούσε τού φτωχό λαό, γυνοσε τις άδικα-φροσιές και τις άδικίες τόν μεγάλων άρχόντων του με τριμερή αστήρητοτητα. Θά άναμφοριμε έδω ένα σχετικά ανέκαδο του, πολύ χαρακτήριστικό:

Ο κόμης τού Ρόβ, ένας από τους ενγενείς άμοχτιστας της εποχής εκείνης, είχε κοντά στις άλλες άδικίες που είχε κάνει, άπέσει και τήν περιουσία μιας χήρας. Η άμοση γυναίκα πήγε και έπασε στα πόδια του και τόν έκέτεισε να τής άποδοση τή πημάτ-της, με τή όποια θά ζούσε αυτή και τή δοξαριά της. Μά ο σκληρός κερδοβόχης της άπαντοσε μονάχα με ειρωνείας με σαρκασμοίς. Έτσι στο τέλος ή χήρα τού φωνάζε πός θά ζήτοσε άλλο να βρή τού δίχρη της.

Κά από ποσό θά ζήτησης να βρης τού δίχρη σου; τήν φώτιση γελώντας ο κόμης.

Από τόν βασιλέα, άποκρίθηκε ή χήρα, έστω και άν θά χροιάζόταν να πάω με τή πόδια ως τήν προτεύουσα για να τόν παρακαλέσω.

Άφου ένε έτσι, έλεε τότε ο κόμης, και πρόκειται να κλέψω τόσο μαζινό ταξείδι θά διατάξω να σου περάσουν πέταλα, μά να μη πληρώσουν, από τού δρόμο, τή πόδια σου!

Και πράγματι, έστειλε να φωνάζουν άμοσος έναν πεταλωτή και τόν έπρωτάξε να χωφώση τή σαποτίσια της άμοχτιστας στα πόδια της, όπως χωρφόνη τα πέταλα στα πόδια τών άλόγων. Φανατέθηκε τόσο τριμερός πόνους έννοοισε ή διατυχημένη χήρα. Τήν μετέφεραν έτσι στο σπίτι της και τήν ξεπλώσαν έναν ο' ένα κροβάτι, λιπόθυμη και μσοτεπασμένη.

Ήταν όμως πολύ άποφασιστική γυναίκα ή χήρα αυτή. Μόλις ή πληρές της έλκισαν, ξεκίνησε περβή, χωρίς ειχε άπεί, και έπειτα από είκοσι ήμερών δρόμο, έφτασε τέλος στην προτεύουσα. Παρουσιάστηκε τότε στον Ίακώβο Α', έπασε στα πόδια του και τού διηγήθηκε με δά-

Άρκετά τις μελιές κ' είχε κοντά του τους καλύτερους δασκάλους...

ΣΚΗΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΡΩΣΣΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙ

ΤΟΥ ΜΑΞΙΜΟΥ ΓΚΟΡΚΥ

ΕΝΩ Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΕΜΑΙΝΕΤΟ...

Φεβρουάριος 1917

... Πετώντας με δομή τις λάσπες έπάνω στους τοίχους και στους ανθρώπους, τα αυτοκίνητα περνούν από το δρόμο, πολυθρόνα και ομοίωζοντας. Γεμάτα ασφινχίδια από στρατιώτες και ναύτες, μοιάζουν με οκτανόζους, που έχουν για πέλους άγκυρες τους μεταγυρνώντας... Έδώ κ' έχει άκουγεται ο ξερός κρότος πυροβολισμών... Η επανάστασι έχει ξεσπάσει πειά κ' άλλωλως ο λως βρίζεται σε δρόμο...

Μονάχι, μέσα στον κήπο τού 'Αλεξάνδρου, ένας κηπουρός δουλεύει όλομόναχος. Είν ένας άντρας καμιά πενήνταριά χρόνων, κοντόχονρος, κιά δυοκίνητος. Σκουπίζει ήσυχά τα φύλλα και τ' ασωκίδια από τις δειντροστοιχίες και τούς διαδρομούς τού πάροου και μαζεύει τ' αζίνια. 'Όλη αήτη ή δαμονοσιμένη κήποι, που γίνετα γύρω του, φαίνεται σαν να μην τόν ενδιαφέρει καθόλου... 'Όλως κινείσι πως δέν άκούει τ' ούρλιασμα τών σειρήνων, τίς κωνήρες, τ' α τραγουδία, τούς πυροβολισμούς, πως δέν βλέπει καθόλου τίς κόκκινες σημαίες που κινιούζουν παντού.

Τόν παρακολούθη με τ' όβλημα μου, περιμένοντας να σηκώσει τ' όγκάλι του, για να ζητήσει τούς ανθρώπους που περνούν μπροστά του τρέχοντας και τ' α καμινάκια, στί ό-ποια άστράγατον ή Ξηρολόγγες. Μιά αυτός, σκημμένο, έξακολουθεί να δουλέη ήμίμονο σαν τυφλοπόντικας και τιφλός σαν κ' αυτόν...

Μάξιμος

'Από τ' όδ'όμο, άπ' τίς άλλες τ' α κήπου, έκατοντάδες, χιλιάδες στρατιώτες με γουλιές στολές, βαδίζουν άργά, διεσθιμένοι προς τ' ο Σπίτι τού Λαού. Μερικοί άπ' αυτούς σέχοντι πίσω τους, δεμένα μ' ένα σκινά, σαν σιδερένια γυροφάνια, τ' α μηδράλλιοβόλια. Είνε ένα άτελειστο σίνταγμα πυροβολητών που έρχετα για τ' 'Ορανοκίονια : λένε πως έχει περισσότερους από δέκα χιλιάδες άντρες. Μή ξερόντας τί να κάνουν, πλανιόντα από τ' ό προί μεσ' στην πόλι ζήτ'οντας ένα καταφύγιο... Οι κάτοικοι τούς φρονιόνα — γιατί όι στρατιώτες ήσαν κοιρακισμένοι, περινοσιμένοι και κακοί...

Πολλοί άπ' αυτούς έχουν καθήσει ή πλαγιάσει γύρω από ένα κατάφυτο μέρος τού κήπου, στο όποιο έχουν σκουπίσει τ' α μηδράλλιοβόλια τους, τούς σάκκους τους, τ' α όπλα τους. Χωρίς να βιάζεται, ό κηπουρός τούς πλησιάζει με μιά σκουπίδα από χέρι και τούς λέει μοιρονοφίζοντας :

— Έδώ ήρθατε να καθήσετε ; ... Δέν βλέπετε πως έχω φντέψει λουλούδια ; Μά δέν βλέπετε λοιπόν καθαρά... Σηκωθείτε ! Φεργάτε από δω...

Και όι κακοί κ' άρματομένοι στρατιώτες, χωρίς να πούν λέξι, σηκώνονται πεθιμένοι και φεύγουν άπ' τίς πρωσιάνδες.

6 'Ιουνίου

Ό στρατιώτες με τίς μεταλλινες κάσκες, που τούς έχουν φέρει από τ' ό μέτωπο, ζώνουν όλοένα τ' ό φρούριο Πέτρον και Παύλον. Περπατούν, χωρίς να βιάζονται, στους Ξηροστοιχισμένους δρόμους, μέσα στον κήπο, σέχοντας μηδράλλιοβόλια και κροκόντας με βιοροστμάρα τ' α δαλα τους...

ζωει στί μάτια, τ' ό τί είχε συμβει. 'Ό βασιλεύς τήν άκουσε καταγινι-κρησμένους. Και όταν έξέηνη τελείως τ' α πασακτική διήγησή της, τή σήκωσε και τής έπισχέθηκε, ότι θά τιμωρούσε παραδειγματικά τόν ασκλήφ φροιάδωχ.

Πράγματι, τήν έπονήη έστειλε ανθρώπους του για να συλλάβουν τόν κήμητα τού Ρός. Και όταν τόν έφεραν μπροστά του, ό 'Ιάκωβος διάταξε να τού καρφώσουν τ' α πατσιότα στα πόδια, όπως κ' έξέηνος είχε κάνει τής δυστυχισμένης χήρας, τόν έξέθηκε επί τρεις μέρες στον όζλο σε μιά από τίς κεντρικότερες πλατείες και, στο τέλος, διάταξε να τόν άποκεφαλίσουν !

Όι χρονονογράφοι άναφέρουν άπειρα παρόμοια άνέκδοτα για τόν 'Ιάκωβο Α'. Δέν μπορώ όμως να τ' α παραθέσωμε εδώ όλα αυτά. Γι' αυτό θά ξαναγράψουμε για τήν άμιατηρή δυναστεία τών Στουάρτ σ' ένα από τ' α προσεγή φύλλα, ίσως και στο έπόμενο.

Πού και πού, κανέναν άπ' αυτούς φωνάζει με καλοσύνη στους πολίτες :

— Φεργάτε γιατί θά πυροβολήσουμε !

Όι πολίτες όμως καίγονται από τήν έπιθυμία να δούν μάχη. Σιωπηλά, γλιστρούν σαν άλεποδες τ' άγκυρία τών στρατιωτών, κροκόντα πίσω άπ' τ' α δέντρα και τεντώνουν τ' ο λαιμό τους, ζητάζοντας με άπληστία μπροστά τους.

Μέσα στον κήπο τού 'Αλεξάνδρου, τ' α λουλούδια άνθίζουν μεσ' στί παρτέρια κ' ό κηπουρός διασχίζει τίς δειντροστοιχίες, κροκόντας ένα τασι. Κάθε τόσο σκίβει για στρούει τ' ο χώμα. Και κάθε στιγμή φωνάζει σε κανένα στρατιώτη ή σε κανένα πολίτη :

— Ποδ πάς, εσύ ! ... Ποδ πάς άπάνω στή γλήη... Δέν υπάρχει τόπος από δρόμο για να περσιάζει ;

'Ενας μονήζικος με γενειάδα, με σπολή, με σιδερένιο ζωνάκι, με τ' ό όπλο του στο χέρι του, λέει σε μιά στιγμή στον κηπουρό :

— Πόσους μή σε βήη καμιά σφαίρα...

— Φύγε από δω, τού απαντάει έκεινος.

— Πολεμάει, γέρο μου, Ξαναλέει ό στρατιώτης...

— 'Ε... εσύ πολεμά ! ... 'Εγώ έχω τή δουλειά μου...

— 'Αλήθεια, λέει ό στρατιώτης, Μήπως έχεις καντό ;

Βγάζοντας τήν κωνοσκούβια του από τήν τσέπη του και δινόντάς τή στο στρατιώτη, ό κηπουρός μοιρονοφίζει δινοντά :

— Περωτάς έχει που δέν κάνει να κατάς.

Φταίει ό πόλεμος !

— Κι' έπειτα ; ... Τί σημασία έχει αυτό ; Κάνε κ' εσύ τή δουλειά σου, όπως δουλέω κ' εγώ όλομόναχος εδώ, χωρίς να κατάς στί λουλούδια μου... Πρέπει να καθαρίσεις τ' όπλο σου, γιατί είνε καταπονοσιωμένο...

Μερικές σφαίρες σηκίζουν δλόγγα τους, και ό στρατιώτης πούν προφάσεις ν' αναήη τ' ο τοιγάρο του τρέχει άνάμεσα άπ' τ' α δέντρα, ένώ ό κηπουρός φτίνει πίσω του, φωνάζοντας :

— Ποδ διάβολο τρέχει μεσ' στί δέντρα ! ... Δέν υπάρχει δρόμος για σένα ! ...

'Οκτώβριος

'Ό κηπουρός πληγνίει μεσ' στή δειντροστοιχία, με μιά σκάλι στον όμο του και μ' ένα ψαλλίδι στί χέρι του. Κλαδώνει τ' α δέντρα.

'Εχει άδινάματα, ζαρωσεί και τ' α ρούχα του κροκόντα, άπάνω του σαν πανί κροκονιό στο κατόφι, όταν δέν φρονή καθόλου... Τ' ο ψαλλίδι, κόβοντας τ' α γυμνά κλαδιά, χτυπάει δινοντά, στραγγά...

Γέω άπ' τόν κήπο τ' ο τοφεκιάδι έχει άνάγει άργου... Μέσ' τίς δειντροστοιχίες βλέπει κανείς σποσιωμένα πτώματα πολιτών, άξιοματιών, στρατιωτών... 'Οβίδες σάξουν σε λίγη άποστάσι, γρομίζοντας τ' α χτίρια... Μά ό κηπουρός έξακολουθεί άδιάφορος τ' ο έργο του...

Κιτάζοντάς του συλλογίζομαι ότι οίτε ό πιο τρομερός σεισμός, οίτε ό κατακλιωσός βλέπ' τον ζόμον, θά μπορούσαν να κάνουν αυτό τόν άνθρωπο ν' αφήση τή δουλειά του... Εμια μάλατι βέβαιος πως, άν, κατά τήνχη, τήν ήμέρα τής Κρίσεως, ή σάλπιγγες τών άρχαγγέλων που δ' άναγγέλιον τ' ο τέλος τού ζόμον, δέν είναι άρεκτα λαμυρός, ό καλός κηπουρός που θά εργάζεται και τήν ήμέρα εκείνη, θά σηκώσει τ' ο κεφάλι του και θά πη στους άρχαγγέλους με άσθηρό τόνο :

— Πρέπει να καθαρίσετε τίς σάλπιγγές σας ! ...

ΜΑΞΙΜΟΣ ΓΚΟΡΚΥ

ΞΙΤΙΧΟΙ

ΣΕ ΜΙΑ ΜΗΤΕΡΑ

Μην κλαίς κ' είν' άγγελόπουλο, δέν ήτανε παιδί σου.

'Ενώ με τ' άλλα χόρευε παιδιά τ' ο Παραδείσιου.

στο μαύρο παραστρώσισε, στί σύννεφα έπλανήθη

και σόπησε στί στήθη.

Κι' ό Πλάστης σαν δέν άκουσε τ' όρωμό του τραγουδι,

σαν είδε άφοι τ' α μέτρηση πως λείπει έν' άγγελουδι,

έστειλ' εσθήη ζάτου στή γη να πάρουν τ' ο παιδί του,

και τώρα είνε μαζί του !

A. ΜΑΡΤΩΚΗΣ

Κροκόντας ένα τασι σκύνει και στρούει τ' ο χώμα...